



**PRÁCI
ČEST!**

Práci čest'

Imprimi potest

P. Josephus Chochula C. Ss. R.,
Superior viceprovincialis.
Bratislavae, die 12. Februarii 1948.

Nihil obstat:

Dr. Antonius Botek, Censor ex officio.

Imprimatur:

Dr. Ambrosius Lazik, Adm. ap.
Tyrnaviae, die 14. Februarii 1948.
Nr. 1825/48.

UJARMENÝM.

Píšeme to tým, ktorí podľa svojich vlastných slov pracujú ako kôň, a píšeme im preto, aby shodili svoje jarmo.

Poznáte Fridolína Hrušku?

Môžbyť, že nie.

Tak teda vám ho aspoň v pár slovách predstavím:

Fridolín Hruška dosť dobre sa podal na svoje meno. Vcelku nebol zlý človek, tak ako ani hrušky nebývajú obyčajne na zahodenie. Ale zhniličkať sa často zhniličkujú. A to robieval i on. Áno, zhniličkal sa dosť často a dosť chytró. Vtedy mu robota smrdela, a aby to pred svetom nejako odôvodnil, tak nadával na prácu.

Nebolo teda nič nápadného, keď aj v obecnom výbore s roztrpčeným nadávaním vybíjal svoju múdrosť:

— Pravda, pánom je ľahko. Vymýšľajú dvojročnice a päťročnice. A ty, bedár, potom drhni na druhých ako hovädo...

— Frido, a ktože ti vymýšľa dvoj. a päťročnenky? Nie tí, ktorých si ty volil? — tíšil ho Čižmárik.

— Mne je to všetko jedno. Mám už toho dosť, — zlostil sa ešte viac Hruška. — Hovo-

zil som a hovorím: Pracujem ako kôň a ne-
viem prečo.

— Ako kôň? — skočil mu znova do reči
Čižmárik a vážne sa na neho zadíval.

— Áno, ako kôň. Ba ani nie ako kôň, ale
obyčajné hovädo — zdôrazňoval ohnivý
Hruška a otrčil mu ruku s novučičským no-
vým mozoľom.

— Hja, vidieť, že máš panské ruky, — za-
smial sa Čižmárik. — Pozri na mojej Tam ne-
nájdeš mozoľá. Lebo tie sú už vypracované
Tých sa to už nechýti.

— Pravda, — oháňal sa Hruška. — Ty
náš ruky ako vól šiju, teba sa to už naozaj
nechytí. Ale nie je každý taký vól ako ty
aby sa dal zapriať do jarma a ťahal ho
ako ho ty ťahávaš.

— Nuž, Fridolín môj, ako si myslíš, že som
ja vól, tak ty, ako vidieť, ty miesto mňa ru-
šiš, — odrazil Čižmárik ostrý útok šikovne

Povstal smiech. To Hrušku trochu zmiatlo
nevedel napochytro, čo povedať. Čižmárik to
využil a pokračoval:

— Ctený národný výbor! Odpustite, že sa
tu strhla táto nepríjemná hádka, ale ja som
kresťan. Ja som veriaci. Ja sa modlím. Ja cho-
dím do kostola Vy to dobre viete. A mňa u-
ráža, keď niekto hovorí, že robí ako kôň, ako

vôl, ako hovädo, alebo také niečo. Lebo ak niekto aj naozaj tak robí, tak nemal by sa aspoň chváliť a ešte menej smie za to druhých obviňovať. Lebo to je len a len jeho vina. Ba ani nie vina, ale až rovno hriech, keď robí ako kôň a nie ako rozumný veriaci človek.

— Áno, ako rozumný, veriaci človek! — prízvukoval Čižmárik so zvláštnym, sebavekomým dôrazom na každé slovo.

— Choď kázať do kostola, — zaškútil na seba Hruška.

Ale Čižmárik bol už vo svojom a nedal sa myliť.

— Pravda je nielen v kostole pravdou, ale tu, — povedal hrdó a smelo s hlbokým presvedčením, ktoré mu dodávalo sily. — Myslim, sused Hruška, že nie si ani ty ešte celkom bez viery. Azda máš niekde doma i obraz svätej Rodiny. A ak nie, tak iste si ho videl niekde inde, alebo aspoň v knižke svojich detí. Tam máš Pána Ježiša Krista, Panu Máriu a svätého Jozefa. I tí pracovali tak ako my. Keď si pomyslim, že to bola tiež chudobná a robotnícka rodina, že Pán Ježiš tridsať rokov pracoval a mozoľoval tak ako my, ak nie i tvrdsie, lebo vtedy bol život chudobných ľudí ešte ťažší a robota ešte viac podce-

ňovaná ako dnes, tak prečo by som mal pracovať ako kôň, ako hovädo, keď môžem pracovať ako Kristus, ako Panna Mária alebo svätý Jozef? Alebo snáď aj P. Ježiš Kristus, P. Mária a svätý Jozef tiež tak pracovali ako koni, ako voli, ako to ty hovoríš a mnohí?

— Nemyslel som to tak, — zamrlal Hruška.

— Ale tak si to hovoril, — zakončil hádku Čižmárik.

A Hruška prvý raz v živote mal ten trápny pocit, že vlastne sám seba a svoju prácu zneuctuje, uráža a odsudzuje, keď tvrdí, že pracuje ako hovädo, ako kôň. Áno, on, človek veriaci, musí pracovať inak. Po kresťansky. Hruška nebol tak zlý ani tak sprostý, že by si nebol porozumel.

Priateľu, snáď ani teraz nepoznáš toho Hrušku? Len sa mu dobre prizri! Nie je vytvorené, že si to ty sám.

SEZAM, OTVOR SA!

Je svetochýrna sbierka rozprávok, známa pod menom: „Tisíc a jedna noc.“ A tam sa spomína akási jaskyňa, ktorá bola preplnená pokladmi a bola začarovaná. Otvárala sa iba tomu, kto vedel čarovné heslo:

„Sezam, otvor sa!“

Alebo, keď bolo treba jaskyňu zatvoríť:
„Sezam, zatvor sa!“

Aj v skutočnosti je takáto počarovaná pokladnica. Veríte, či neveríte, ale je to pokladnica, ktorá obsahuje vlastne poklady celého sveta a ktorá má tiež svoje heslo, na ktoré sa otvorí i zatvorí.

Heslo tejto pokladnice je:

„Práca!“

Túto veľkú pokladnicu počaril sám Stvoriteľ tohto sveta, teda Pán Boh. Vtedy, keď prvým našim rodičom, Adamovi a Eve, povedal, že v potu tyári si budú vyhľadávať svoj chlieb. Áno. Celá zem je jedna veľká, bohatá pokladnica. Lebo v zemi nájdeme všetko, čo človek potrebuje. A to nielen toľko, koľko potrebuje, ale oveľa viac, viac a viac. Máme tam, ak voľakto myslí naozaj len na poklady, zlato, striebro a iné kovy, máme tam diamanty a iné drahokamy, a keď myslíme na veci potrebnéjšie a osožnejšie, no tak zo zeme dostaneme nielen chlieb a pokrmy, lež i všetky ostatné potreby každodenného života, napríklad drevo, železo, oceľ, kamene, mramor, nábytok, šatstvo atď. atď. Prečo? Veď skutočne toto všetko nám prináša zem svojou úrodou. Pravda, túto úrodu si musíme svojou prácou umožniť a zaistiť.

Preto sme povedali, že heslo, na ktoré sa táto pokladnica otvára, je práca. Tak, ako sa to hovorí: „Bez práce nie sú koláče.“ Čo môže vykonať práca, to uvidíme hneď, keď si napríklad všimneme toto: Niekde vysoko v hore na vrchu je strom. Akú cenu má pre nás tento strom? Tak, ako je, skoro žiadnu. Lebo tak, ako stojí, nedá sa použiť na nič. Ale príde niekto, vezme pílu, sekeru a strom sočne. Už má strom hodnotu väčšiu. Dovezú ho do obce. Zase má väčšiu hodnotu. Zavezú ho na pílu a popíliu. Už sú dosky. Nová hodnota. Dosky zavezú stolárovi, ktorý môže spraviť z nich parádny stôl, skrine alebo iný nábytok. To má už hodnotu na tisíce a tisíce.

Čo dalo tomu stromu tú veľkú hodnotu?

Práca, lebo prácou sa postupne premenil náš skoro úplne bezcenný obyčajný strom tam niekde na vrchu na nábytok trebárs i pre tú najparádnejšiu izbu.

Takto vlastne každá práca tvorí nám nové a nové hodnoty a nové majetky.

V stredoveku učenci veľmi veľa špekulovali nad tým, ako by sa dalo a z čoho by sa dalo vyrábať zlato. Nepodarilo sa im. Švajčirom sa podarilo vyrábať zlato vo veľkom z obyčajného železa.

Ale ako?

Železo vypracujú na tú najjemnejšiu oceľ. Z ocele robia tie najlepšie hodinky. Tie predávajú a tí, ktorí hodinky potrebujú, zaplatia ich, keď treba, aj zlatom. Ale nechže zaplatia zlatom, alebo inými peniazmi, v posledných dôsledkoch majú z toho ten istý osob a ten istý zárobok, ako čo by zo železa zlato vyrábali.

A čo pridávajú tí švajčiarski čarodejníci k svojmu železu? Prácu, prácu a prácu, ale svedomitú, odbornú, premyslenú prácu.

Myslime si na toto, a každý jasne vidí, že veľké hodnoty prináša nám práca. Je naozaj význačným heslom, ktoré nám otvára nekończenné poklady bohatstva, skryté v zemi, kde ho skryl sám Stvoriteľ sveta, lebo chcel, aby sme splnili jeho príkaz: „V potu tvári si budeš vyrábať svoj chlieb.“ Uvedomme si to a buďme Pánu Bohu povďační, že nám dal zdravie, sily, usilovné ruky, že vieme a môžeme pracovať. Sama práca je tiež veľký poklad. A človek, ktorý by nič iného nemal, iba pracovitosť, usilovnosť, zdravie a sily k tomu, je boháčom. Má majetok, ktorý mu ostáva i vtedy, keď si azda mnohí iní svoj zdedený majetok už dávno prehádzali.

Azda ste počuli o bojnickom grófovi, ktorý pred rokmi umrel. Bol to Pálffy, starý

mládenec. Prečo? Má to svoju zvláštnu príčinu. Slúžil u neho akýsi sluha, povedzme Janko. Jedného dňa prišiel náš Janko k nemu a povedal mu:

— Pán gróf, keby ste nič nemali proti tomu, ja by som sa rád oženil.

— A kohože si berieš?

— Marienku.

— Ktorú?

— No tú, čo u nich slúži.

— Máte nejaký majetok?

— Nie.

— Pre Pána Boha, a z čoho chcete žiť?

— Z toho, z čoho sme aj dosiaľ žili. Sme zdraví, vieme pracovať, a keď sme z práce vyžili dosiaľ, vyžijeme s pomocou Božou aj naďalej.

Gróf sa zadíva na Janka, zalomí rukami a vzdychne si:

— Ó Bože, akí šťastliví ľudia! Nemá to nič a môže sa to ženiť. A ja, ktorý mám majetky, nemohol som sa oženiť, lebo mi povedali, že nemal by som z čoho vyživiť svoju ženu!

Vec sa má totiž tak, že gróf, ktorý stále cestoval sem-tam po zahraničí, zatúlal sa aj do Anglicka. Soznámil sa tam s nejakou lordovou dcérou, známosť bola vážna a jedného

dňa sa rozhodol, že požiada lorda o ruku jeho dcéry. To aj spravil. Lord sa ho pýtal:

— A aký máte majetok?

Pálffy mu začal vyratúvať:

— Mám v Bojniciach zámok, v Paríži, vo Viedni palác, tam a tam kaštieľ, tam mám jeden majer, tu druhý, tretí, toľko a toľko poľa, lúk, oráčiny, hôr atď. atď.

Keď dohovoric, lord chvíľu čaká a potom sa ho pýta:

— A čo ešte?

— A to vari nie je dosť? — diví sa Pálffy.

— Pre Pána Boha, z čoho chcete vydržiavať moju dcéru?

Takto ostal gróf Pálffy pri svojom ohromnom majetku starým mládencom.

To nám ukazuje, akým veľkým majetkom je práca, a môžu byť prípady, keď sa táto vyrovná i najväčšiemu majetku.

V PRACOVNOM TÁBORE.

Boh je múdry. Pozná svojich ľudí. Najmä veľmi dobre vie, že nemá len usilovných ľudí a dobrých pracovníkov, ale i lenivcov. Rátal teda i na to a preto stvoril človeka už tak, aby bol nútený pracovať. Nielen preto, že ako sme spomenuli, všetky poklady a potreby sveta skryl do zeme a vydáva ich iba za

prácu, ale aby už aj svojou povahou bol nútený pracovať. Máme to už v krvi. Každý Slovek i mimovoľne cíti potrebu práce, takže veľmi, veľmi ťažko znáša nečinnosť, oveľa ťažšie, než samú prácu. Ak je trest pracovať tak môže byť i väčší trest: zavrieť voľakoba a povedať mu:

— Tu sed, ale pracovať nesmieš!

Azda hodinu, dve sa bude cítiť veľmi dobre, ale druhý, tretí deň bude veľmi nešťastný. Kto to neverí, nech skúsi.

Opýtajte sa tých, čo boli v Ilave alebo inde vo väznici, kde museli o samote bez práce, bez zamestnania v jednej izbičke byť, ako sa tam cítili. Zaiste vám všetci povedia, že zpomedzi všetkých trestov najťažší trest bola tá samota a nečinnosť.

Ale aj samota bola len preto taká strašná lebo nemali možnosť si ju skrátiť nejakou prácou alebo zamestnaním.

Keď som bol v Ilave, niektorí väzni chodievali do obce pod žandárskym dozorom na robotu. Pri mojej cele býval akýsi lekár. Jedného dňa zas odchádzala taká pracovná skupina do práce a môj sused doktor mal zostať doma, lebo žandári ho nezadeli do pracovnej skupiny. Mali ste to vidieť! Složil ruky a ako veriaci prosia Boha, svätých, tak

naš doktor so zúfalou tvárou, so složenými rukami a bezmála kolenačky prosil žandára:

— Pre Boha vás prosím, nenechajte me tu! Vezmite ma do práce! — Takto prosil, orodoval a lamentoval znova a znova, až kým skupina neodišla. Díval sa na prácu ako na svojho najväčšieho dobrodincu.

Zaiste aj vy sami ste zbadali, že ak niekto má ticho, pokojne sedieť, tak keď inšie nie, aspoň si voľačo vezme do ruky a s tým sa pohráva, alebo hýbe nohami alebo iným niečím, len aby dačo robil, lebo si to žiada už i náš organizmus, telo, duša.

Pamätáte sa na ťažké časy v rokoch okolo roku 1925? Myslím na nezamestnaných. Aké to bola kliatba. Koľko starostí sme s ňou mali. Vtedy sme videli, ako chodili ľudia za prácou ako ju hľadali, prosili, zobrali o ňu, ako žobráci prosia o chlieb, alebo ako chodia ľudia po Amerike a hľadajú zlato, diamanty atď.

A vtedy jeden robotník na okolí Trnavy sa mi priznal:

— Ach, Bože, ako som predtým nadával na prácu! Teraz vidím, ako som hrešil proti dobrotivému Pánu Bohu! Teraz, keď nemáme chleba, nemáme ani chlieb, nemám ani to najpotrebnejšie a rodina trpí biedou. Iba dnes

vidím, aké požehnanie je práca, a keby som mohol, aj holými rukami by som ju zpod zeme vyhrabal.

To je veľký zákon práce.

Takto to zariadil Boh, ten Boh, ktorý určil slnku, mesiacu, hviezdám a všetkým ostatným nebeským telesám ich cesty a ich zákony. Hovorím, ten istý Boh určil i zákony pre človeka. Z týchto zákonov, ako vidíme, jeden z najväčších je: „V potu tvári budeš si vyhľadávať svoj chlieb.“

Od svedomitého vyplnenia tohto zákona závisí náš blahobyť na tomto svete, pokoj našich rodín, požehnanie štátu, bohatstvo národa a šťastie duše. — Tak to chce Boh, ktorý prácu nielen žiada, ale i požehnáva.

Povinnosťou kresťana je, aby tento veľký zákon Boží s láskou prijal a s ochotou plnil. Kto to nerobí, hreší proti sebe, proti spoločnosti ľudskej a hlavne proti Bohu.

Teda nezabúdajme. Raj sa síce už pomínul, ale jeho poklady sú tu. Boh sám ich ukryl do svojej veľkej pokladnice. Do zeme. Práca je to čarovné heslo, ktorým môžeme túto pokladnicu otvoriť. Každý štát, národ a jednotlivec má toľko, koľko si vie svojou prácou získať.

KLÚČ DO NEBA.

Kresťan sa musí na prácu dívať i trochu krajšie. Má v nej vidieť nielen križ, ale aj veľké, veľmi veľké požehnanie.

Svätý Ján Klimachus bol predstaveným v kláštore na vrchu Sinai. Tento spomína, že v kláštore mali tak asi okolo 140—150 ľudí. Všetkým týmto varil jeden jediný kuchár. Môžte si myslieť, ako bol prácou zavalený. Čudná vec. Kuchár sa nikdy neponosoval, nejajkal, nestenal, ani sa nechvastal, že robí toľko a toľko, že robí za druhých, alebo také niečo. Naopak. Bol veselý a vždy dobrej vôle.

Svätý sa ho raz pýtal:

— Brat môj, ako je to vlastne s tebou, že i pri takej veľkej práci vieš byť veselý? Žartuješ, usmievaš sa, spievaš si a ani len na rozum ti nepríde, aby si sa požaloval.

— Otče, prečo by som nebol veselý? Predstavujem si to tak, že čo robím, všetko robím samému Pánu Ježišovi. Jemu varím, Jemu donášam vodu a, pravda, mojou najväčšou túžbou je, aby som všetko, čo takto robím, spravil čo najlepšie.

Šťastlivý kuchár! Mal pravdu. On naozaj rozumne a dobre chápal slová Pána Ježiša Krista:

— Čo druhým spravíte, mne spravíte.

Takto má smýšľať pri svojich prácach každý kresťan. Otec, ktorý pracuje, či už pri svojom, alebo u cudzieho si vyrába chlieb pre svoju rodinu, mal by si myslieť:

— Áno, i ja robím Pánu Ježišovi! — Lebo jeho manželka, jeho deti, sú tiež dieťkami Božími, a čo im robí, to robí Pánu Ježišovi. Tak si má myslieť matka, žena, ktorá pracuje doma, zametá, riadi, drevo nosí, oheň rozkladá, varí, perie, šije, obšívá a stará sa o dom, o záhradu, o hydinu, o muža, o deti a azda i o starých, snáď už práceneschopných, chorých rodičov atď. atď.

Nielen má, ale i musí si myslieť:

— Čo robím, i keď to robím mužovi, deťom, domácim — robím to predsa len Pánu Ježišovi, lebo i mne to povedal: „Čo iným spravíte, mne spravíte.“ V tomto je veľká krása kresťanskej práce.

Najväčšia, aká len môže byť.

Takto sa dívam i na Svätú Rodinu, ktorá nám dáva najkrajší príklad práce. Pozrite si Pána Ježiša Krista — Robotníka! Na svätého Jozefa — chudobného tesára! Na chudobnú domácu ženičku — Pannu Máriu. Svätý Jozef — vychovávateľ a strážca Syna Božieho, nečakal na Božie zázraky. Nežaluje sa

te on sa musí starať o Dieťa Božie. Nevídi v práci tarchu a križ. Je rád, že svojou prácou môže sa starať o svoju rodinu a že prácou môže Bohu slúžiť, že si môže každodenne nové a nové zásluhy získavať.

V tom je jeho veľká svätosť a svätosť Svätej rodiny. V práci — v oddanosti do vôle Božej a v usilovnom a svedomitom plnení svojich povinností. Hľa, keby práve bol chcel, bol by aj on mohol ľudsky smýšľať.

— Boh je mocnejší ako ja. Boh, ktorý dá také bohatstvá iným ľuďom, často zlým, nech sa postará i o svojho syna.

Svätému Jozefovi istotne ani len na rozumu neprišla nikdy takáto bohorúhavá myšlienka. Celý svoj život pracuje, trápí sa a mozoľuje. Trpezlivo a oddane do vôle Božej. Preto nie div, že je svätý, nie div, že si ho Cirkev ctí a nie div, že ho i sám Boh tak vysoko povýšil a vyvolil si ho medzi miliónmi a miliónmi za ochrancu svojho Najsvätejšieho Syna.

Tam je pri jeho boku Panna Mária. I podľa Božieho pozdravu a odkazu požehnaná medzi všetkými ženami. A nielen požehnaná ale i milostí plná matka Syna Božieho. Najväčšia zpočiatku všetkých žien. Viac ako kráľovná, viac ako kniežatské dcéry. Áno, naozaj najväčšia i medzi veľkými.

Táto Panna Mária nechodí v zlate, v hodvábe, ale v rúchu chudobnej robotníčky a žije tak ako naše najchudobnejšie ženy. Zamestáva, varí, perie, šije, pláta, usporaduje a stará sa o všetko, čo jej rodina a domácnosť potrebuje.

Tak slúži Bohu. To je jej svätosť. Práca, pokora a oddanosť do vôle Božej. No vrchol všetkého je sám Kristus. Keď mal 12 rokov, ako vieme, išiel do chrámu a už vtedy svojou múdrosťou prekvapil všetkých prítomných. Ako Písmo sväté spomína, nadhadzoval také prekvapujúce otázky a tak rozumne odpovedal na všetko, že každý, kto to počul, hýkal nad Jeho múdrosťou.

Je zrejmé, že Pán Ježiš už vtedy mohol ísť svetom, mohol začať učiť, vysvetľovať, učeníkov si voliť, a ak by bolo treba, robiť i zázraky. Veď už i vtedy mal tú istú božskú moc a nekonečnú božskú múdrosť.

Predsa, čo si vyvolil? Ide azda naozaj do sveta? Nie. Vráti sa domov do tichého Nazaretu, k svojej matke, k svojmu pestúnovi a tu spolu s ním pracuje.

Čo mohol taký 12-ročný Ježiš v Nazarete robiť? To, čo aj iné Jemu podobné dobré deti v Jeho veku. Nosil svojej matke drevo, vodu, priložil na oheň, dával pozor na zápražku,

aby nezhorela, pomiešal ju, keď bolo treba tak ako mu to jeho matka prikázala. Zaiste, keď videl svoju matku zametať, chytil metlu a zametal miesto nej On. Tak jej pomáhal riadiť, utierať a umývať riad a iné veci okolo domu.

Ako dospieval, tak ďalej a ďalej lupal sa vždy ťažších a ťažších prác, ktoré jeho veku a silám zodpovedaly. Pílił drevo so Svätým Jozefom. Dvíhal kláty, rezal dosky, hoblíoval, a keď bolo treba, nosil i nábytok, stôl, stoličku a dvere do susedov alebo inde, kde si ich ľudia objednali. Takto robil tie najjednoduchšie a najrozličnejšie domáce a remeselnícke práce, až do 30. roku.

Do 30. roku!

Nezabúdajme na to!

Teďa už ako veľký, dospelý muž. V najkrajšom, najlepšom veku. V plnej sile. Vtedy, keď mohol tisíce iných vecí robiť. Organizovať národ a stavať nový štát. Meniť ľudstvo a budiť obdiv celého sveta.

O tomto všetkom hovorí Sväté Písmo iba jednou jedinou vetou:

„A bol im poslušný.“

Uvážte, ako vieme, Pán Ježiš Kristus tri roky učil všetko to, čo sa my učíme v katechizme a v iných nábožensko-poučných kniž-

kách. Opakujem to: všetko učil Pán Ježiš Kristus len 3 roky. Iba prácu domácu, robotnícku, remeselnícku, obyčajnú každodennú ľahkú a ťažkú ručnú prácu nás učil 30 rokov. Učil nás to tým najvýraznejším spôsobom lebo nás to učil sám, vlastným príkladom.

I to ukazuje, ako mnoho, mnoho záleží na poctivej, kresťanskej práci a akou veľkou veľkosťou je pre človeka a pre kresťana vôbec, keď vie v kresťanskom duchu, duchu Kristovom a v duchu Svätej Rodiny pracovať.

Kto to vie, vie najistejšiu a najkratšiu cestu do neba.

V jednom kláštore ležal na smrteľnej posteli rehoľník, brat, ktorý bol krajčírom kláštora. Teda šil šaty pre ostatných rehoľníkov, a keď bolo treba, prešil ich, poprerábal, oplátoval, zaštopkal atď.

Je len prirodzené, že mimoriadneho nič v živote nevykonal, ale zato umierať umiel spokojne. Keď už cítil blízkosť svojej smrti, prosil prítomných, aby mu doniesli jeho ihlu. Doniesli mu ju. Vzal si ju do chudých rúk, zadíval sa na ňu, potom ju bozkal tak ako veriaci bozkávajú kríž, ukázal ju ostatným spolubratom a povedal im:

„To si beriem so sebou. Nechajte mi ju

v rukách, lebo to je môj kľúč, ktorým si otvorím nebo.“

Kľúč do neba.

Bol o tom presvedčený a iste sa nemýlil. Áno, tá ihla bola iste jeho kľúčom do neba. Tak, ako tá ihla bola pre neho nebeským kľúčom, tak i pre nás všetkých ostatných môže byť a aj má byť kľúčom nebeským tá práca, ktorú Boh na nás sveril a od nás ča- cá. Teda pre robotníka, roľníka alebo iných, tá jeho motyka, pluh, sekera, píla, pre gaz- dinú tá jej metla, varečka a, pravda, i ihla a všetky ostatné iné veci, ktoré pri svojich prácach domácich i vonkajších používa. Áno, toto všetko je náš kľúč do neba a preto s bo s láskou a úctou držíme v rukách.

NAŠ ZAMESTNÁVATEĽ.

Dvaja nádenníci pracujú spolu — kopú v záhrade. Zamestnávateľ, ktorý im ukázal prácu — odišiel. Keď ostali sami, jeden z ro- botníkov zatne rýľ do zeme, oprie sa naň a začne rozhovor:

„Však pán nie je tu, nemusíme sa drieť Troška sa môžeme vari aj porozprávať.“

„Ale môj Pán je tu,“ odpovie druhý ro- botník a pracuje ďalej celkom tak, ako by ich zamestnávateľ bol sám s nimi.

Na koho myslel? Akého pána spomínal? Myslel na Pána Boha, lebo Pán Boh je skutočne našim druhým zamestnávateľom, a to hlavným zamestnávateľom. Všetci, ktorí konáme akúkoľvek prácu, v posledných dôsledkoch sme skutočne zamestnaní u Pána Boha. On je našim zamestnávateľom a my jeho zamestnancami.

Pán Ježiš Kristus to sám prízvukuje a vysvetľuje rôznymi podobenstvami. Spomínal vinicu a majiteľa vinice, ktorý od rána do večera volá do svojej vinice pracovníkov a večer všetkých vypláca. Kto je pán vinice? Boh. Čia je tá vinica? Jeho. Kto sú tí robotníci? My.

Spomína panovníka, ktorý, odchádzajúc do cudziny, povolá si svojich dvoranov, sluhov a ostatných, rozdáva im hrivne. Jednému jednu, druhému dve, päť, ako ktorému. Rozkáže im, aby zarábali s nimi. Keď sa vráti, žiada, aby vyúčtovali, ako pracovali a čo získali s jeho hrivňami.

A spomína inú vinicu, iných zamestnancov, iného majiteľa vinice, od ktorých tiež žiada, aby mu zo svojej práce a z úrody vinicnej vyúčtovali.

Spomína šafára, ktorý šafáril na Božom

majetku, a keďže šafáril nesvedomite, odobere mu šafárenie.

Z týchto a podobných obrazov vidíme, že Pán Boh díva sa na nás, ako na svojich zamestnancov, prenajíomníkov a pracovníkov. Je prirodzené, že keď je Boh naším najvyšším zamestnávateľom, naším pánom, tak na jednej strane očakáva svedomitú prácu a na druhej strane chystá nám aj odmenu, takú, akú si svojou prácou a svedomitosťou zasluhujeme.

Preto veriaci kresťan, či už pracuje na svojom alebo na cudzom, vždy má na to myslieť, že pracuje nielen pre seba, nielen pre toho, ktorý si ho do práce vzal, ale pracuje i pre dobrotivého Pána Boha.

Tak máme nielen dvojakých páňov, zamestnávateľov, ale i dvojaký plat. Ten jeden, ktorý tu máme už u svojho zamestnávateľa vyjednaný, teda denný, mesačný alebo ročný plat a na druhej strane plat, ktorý očakávame od dobrotivého Pána Boha. Ak by sa aj stalo, že práca, ktorú tu konáme, nedonášala by nám zodpovednú svetskú odmenu, tým väčšiu úľnosť máme a aj musíme mať, že nám to všetko mnohonásobne vynahradí Pán Boh pri Jeho poslednej výplate, pri jeho účtovaní. S tou plácou, ktorú dostávame tu, živíme se-

ba, svoje rodiny a zveľaďujeme svoj menší alebo väčší svetský majetok. Pláca od Boha musí nám vynášať viac.

Božie požehnanie, milosť a večný život.

Niektorý z weimarských panovníkov prechádzal sa pri Drážďanoch. Na ceste zbadal skupinu robotníkov. S jedným sa dal do reči.

„A koľko zarobíš?“

— Tri groše.

Pravda, v tom čase aj groš mal svoju cenu. Aj za groš sa dalo niečo kúpiť. Ale tie tri groše predsa len neboly nejakým ohromným zárobkom. Preto sa panovník ďalej pýta:

„A vychodiš s tým?“

— Musím.

„Ako vyžiješ z toho?“

— Nielen že vyžijem, ale i dlžoby si splácam a odkladám si na staré dni.

„No to je nemožné,“ krútil hlavou panovník.

— A predsa je to tak, a ak neveríš, môžem ti to dokázať.

„Na to som veru zvedavý.“

— Tak dobre. Čoskoro máme i tak oddych. Ak chceš, poď so mnou a ja ti ukážem.

I tak bolo. Prišiel olovrant, robotníci podkladali náčinie. Niektorí si zajedali, niekto-

ri si len oddychovali.

Náš robotník i s panovníkom išiel domov. Neďaleko stál domček. Pred domčekom malá lavička. Na lavičke sedel párik starých ľudí. Keď k domu prichádzali, mladý robotník povie:

„To sú moji rodičia. Sú už práce neschopní a ja sa starám o nich. To je tá dlžoba, ktorú ja splácam, lebo veď aj oni sa voľakedy starali o mňa.

Z domu sa vyhrnuly milé, veselé deti.

„To sú moje deti,“ pokračuje robotník. „Pravda, i o tieto sa musím starať a dúfam, že voľakedy, keď dorastú, i ony sa budú starať o mňa tak, ako sa ja starám o svojich rodičov. To je teda ten kapitál, ktorý si ja ukládam na staré dni. No, a prirodzene, zo svojho platu udržiavam i našu domácnosť a kryjem všetko, čo potrebujeme. Tak, ako vidíš, zo svojich troch grošov naozaj splácam dlžobu, naozaj si odkladám na staré dni a aj žijeme z toho.“

Panovník bol týmto dojatý. Podá rukú robotníkovi, poďakoval sa mu za pekné vysvetlenie a rozišli sa.

Na druhý deň letí po ceste kráľovský koč. Zastal rovno pred domom nášho robotníka. Dvoran, ktorý vstúpil dnu, povedal robotní-

kovi, že panovník si žiada, aby prišiel k nemu. Robotník sa trochu poobliekal a išiel. Začal už tušiť, že to zaiste súvisí s včerajšou návštevou. Musíme poznamenať, že panovníka pri návšteve nepoznal. Bol v obyčajnom civilnom obleku a tak si myslel, že je to teda nejaký pán z mesta.

Nesklamal sa. Keď prišiel do kráľovského paláca a predviedli ho pred panovníka, poznal v ňom svojho včerajšieho hosťa. Panovník akô odmenu za jeho vzorné smýšľanie vyčítal mu na stôl 300 dukátov.

„To preto,“ hovoril, „aby si mal viacej možností si dlžoby splácať i usporiť si na svoje staré dni. Pracuj i ďalej tak usilovne a svedomite ako si pracoval i doteraz. To je jediné, čo si od Teba prajem.“

Robotník, veľmi šťastlivý, vracal sa domov a celá rodina cez celý život s radosťou spomínala na túto udalosť.

Podobne máme smýšľať aj my, keď ide o našu prácu u dobrotivého Pána Boha. Budme aj my takými svedomitými a rozumnými robotníkmi. I my si hľadme u Pána Boha splácať dlžoby, zadovážiť to, čo v každodennom živote potrebujeme, a ušetriť si pre budúcnosť čím väčší kapitál.

— Aké dlžoby?

Bože, a koľko ich máme! Veď Sväté Písmo hovorí, že i svätí sedem ráz hrešia za deň. Iste nie sú to nejaké veľké hriechy, ale sú to chyby, nedostatky a rozličné malé previnenia. A keď už svätí majú toho dosť, tak koľko toho máme my? To sú naše hriechy, naše menšie i väčšie viny, chyby a veru niekedy i zločiny. To je tá dlžoba, ktorú raz musíme splatiť. Boh vo svojej spravodlivosti nikomu nič len tak neodpúšťa. A ak ich nesplátíme tu, budeme ich musieť splatiť na druhom svete. Splácanie na druhom svete je hrozné. Myslime na peкло, očistec atď. Ak ich nezaplátíme dobrovoľne, tak to vynúti na nás Pán Boh svojim spôsobom.

Myslime na to, ako vedel Boh trestať Kainu a Sodomu, bezbožné Iudstvo. A ako trestal a tresce i dnes vojnou, hladom, biedou, nepokojom, chorobami a inými spôsobmi.

I sám Boh nás na to upozorňuje — myslime na podobenstvo boháča a Lazara, nemilosrdného služobníka, ktorého jeho pán dal hodiť do žalára, až kým nezaplátí svoju dlžobu až do posledného haliera. Teda rozum a náš vlastný záujem nám káže, aby sme my tieto svoje dlžoby čím prv hľadeli si u Pána Boha vyrovnáť. Na to je nielen svedč, pokánie,

modlitba a iné dobré skutky, ale i naša práca. Myslím to tak, že svoju prácu, námahu, potno-
zole a s tým spojené farchy a starosti obe-
tujeme Pánu Bohu za svoje hriechy. I povie-
me si:

— Áno, dobrotivý Bože, ťažká je táto prá-
ca, už si sotva cítim chrbát, už ani skoro ne-
viem, kde a ako si ruky položiť, ale sa nepo-
sujem — nežalujem — nešomrem a nená-
dávam na túto prácu. Prijmem ju vďačne, le-
bo Ty si tú prácu na mňa sveril. Ty žiadaš
aby som tú prácu konal. Prijmi ju ako obe-
tu za všetko to, čím som Ťa vedome alebo
nevedome kdekoľvek a kedykoľvek obrazil.
To je moje pokánie, moja pokuta za moje
hriechy. Prosím Ťa iba o to, aby si túto mo-
ju prácu, tento môj kríž vďačne prijal.

Pracujme a myslíme takto — v tomto du-
chu, aby sme si takto splácali u dobrotivého
Boha svojou každodennou prácou svoje
dĺžoby.

To by bolo teda to prvé. No, je mnoho
vecí, ktoré my od dobrotivého Pána Boha
každodenne potrebujeme — zdravie, pokrm,
odev, byt a potom požehnanie a sily k práci
atď. atď. Je teda prirodzené, aby sme Pána
Boha aj o to všetko prosili. Veď i sám Pán
Ježiš Kristus nás učil modliť sa:

„Chlieb náš každodenný daj nám dnes.

To je všetko to, čo potrebujeme v každodennom živote tak, ako potrebujeme i ten každodenný chlieb. Túto svoju prosbu o každodenný chlieb máme teda zdôrazňovať a svojou prácou a povieme si:

— Bože, ten chlieb, o ktorý Ťa v každo-
dennej modlitbe prosíme, ten chlieb nepro-
síme len ako žobrák almužnú, ale chceme sa
to svojou prácou, podľa svojich možností
ľudských síl a schopností i zaslúžiť. A preto
Ťa prosím, požehnaj moju prácu. Prijmi ju
ako môj každodenný poplatok za všetko to
čo Ťa každodenne prosím a čo každodenne
potrebujem — ja, moja žena, deti a celá ro-
dina. Neprosím Ťa o bohatstvo, prepych, pa-
rádu, len o to Ťa prosím, daj nám všetko, čo
potrebujeme, aby sme biedou netrpeli. Môja
každodenná práca nech Ti je za to nielen da-
ňou a poplatkom, ale i vďakou...

Toto by bol ten druhý groš.

A ten tretí?

Z toho si musíme stoj čo stoj sohnaf čo
najväčší kapitál — kapitál našej budúcnosti.

Potrebujeme ho — viac ako všetko ostat-
né. Lebo toto má byť ten kapitál, za ktorý sa
chceme voľakedy zadovážiť kráľovstvo ne-
beské. Čo to znamená?

Toľko, že musíme mať nejaké zásluhy pred Bohom, za ktoré nás spravodlivý Boh môže odplatiť svojim kráľovstvom nebeským. Preto čím viac sme ubití, ustatí, ukonaní a ubolení pri svojich krížoch, starostiach a prácach, s tým väčšou dôverou prosme Boha:

— Som človek biedny, ale som predsa Tvojím synom a dieťaťom. Dívaj sa na mňa s otcovskou láskou. Prijmi odo mňa tieto skromné dary, ktoré Ti prinášam. Každodennú svoju prácu. Každodenné moje starosti. Každodenné moje utrpenie a povinnosti. A keď ma niekedy povoláš k sebe, prijmi ma potom do svojho kráľovstva nebeského, medzi svoje dietky.

Týmto a tomuto podobným spôsobom, hľa, i my svoje tri groše vieme a môžeme krásne zužitkovať. Teda, ako sme povedali, splácať si s nimi dlžobu hriechov, zaistiť si nimi každodenné potreby pre seba a pre svoje rodiny, získať si preplatky na to najväčšie a najpotrebnejšie na svete: pre večný život, kráľovstvo Božie.

Ak si na toto myslíme, tak celkom pobočné je, čo robíme, u koho robíme, či u seba doma, alebo u druhého. Ba, pobočným sa stáva i to, koľko zarobíme svojou prácou u ľuďí, lebo ako sme povedali, náš hlavný za-

mestnávateľ je Boh a hlavnú plácu, odmenu. čakáme od Neho.

Myslime na spomínaného už brata krajčír-
ra v kláštore s jeho nebeským kľúčom —
ihlou.

Ak je nejaké potešenie a radosť v práci,
tak toto všetko musí byť pre nás naozaj ra-
dosťou a potešením.

Benjamin Franklin, veľký americký štát-
nik, pýcha amerických Spojených štátov, spo-
mínal mladého robotníka. Zbadal ho pracovať
na stavbe neďaleko svojho bytu. Pozoroval ho
niekoľko dní, lebo mu napadlo, že kým sa
ostatní robotníci dohadujú, hrešia, nadávajú
a škriepia medzi sebou, náš mladý robotník
spieva, žartuje, usmieva sa a pritom svedo-
mite pracuje. Konečne sa mu prihovril:

— Ty si chlap, zdáš sa mi.

— No, ako aj tí ostatní.

— Hm, nie celkom, lebo ako ťa pozor-
jem, si vždy veselý a to veľa stojí.

— No, to áno. Zato i ja ďakujem Pánu
Bohu. A ak chcete, môžem vám aj prezradiť
tajomstvo svojej veselosti.

— To tajomstvo je moja žena. Ja myslím,
že mám najlepšiu ženu na svete. Keď ráno
odchádzam, prežehná ma a vyprevadí predo
dvere. „Maj sa dobre,“ hovorí mi, „a daj si

pozor! Nech sa Boh opatruje, aby si sa nám zdravý a veselý vrátil domov. Budem sa čakať." A večer ma potom naozaj čaká aj s deťmi. Deti vyskakujú od radosti, berú mi klobúk, kabát, prinášajú stoličku, prikrývajú stôl a žena so šťastlivým úsmevom prináša večeru. Keď si na toto pomyslím, som šťastný. Nie je mi ťažká žiadna práca, lebo za takú ženu a také deti vyplatí sa žiť a pracovať.

Nuž veru, vyplatí!

Takto radostne aj my môžeme pracovať kdekoľvek sme a pri akejkolvek práci a v akomkoľvek zamestnaní. Či v úrade, v škole, vo fabrike, v gazdovstve, vo svojej alebo cudzej domácnosti, všetko jedno. Vyplatí sa nám to práve, lebo pracujeme u najlepšieho, najšťastnejšieho Zamestnávateľa a Pána a pracujeme za najvyššiu, najkrajšiu odmenu, akú si človek len priať a žiadať môže.

Nezabúdajme nikdy a nikdy:

— Sme v službe u Pána Boha.

„Životom“ vychádza mesačne v Bratislave. Redakcia, administrácia a expedícia: Kláštor Redemptoristov, Bratislava, Puškinova 4. Telefon 7328. Majiteľ a vydavateľ: Viceprovinciálny Redemptoristov, Bratislava, Puškinova 4. Zodpovedný zástupca časopisu: P. Jozef Chochula C. Ss. R., viceprovinciálny Redemptoristov. Zodpovedný redaktor: P. Štefan Michalovič C. Ss. R. Vedúci redaktor: P. Daniel Szitáš C. Ss. R. Číslo žek. účtu 8091 a názvom Vydavateľstvo časopisu „Životom“, Bratislava. Jedno číslo stojí 3.— Kčs. Predplátne na celý rok Kčs 36.—. Novinové výplatné povolilo Riaditeľstvo pôšt v Bratislave č. 807-1-1948. 8. I. — Dohliadací poštový úrad: Bratislava 2. — Tlačí „Unia“ v Bratislave, Kolárska ul. 8.

Chceš byť misionárom?

Chceš spasíť dušu svoju i duše bližných?

Vábi fa dielo sv. misii vo vlasti i v cudzine?

Chceš viesť duše k dokonalosti v exercíciách?

Túžiš po apoštoláte pera?

Prihlás sa na adresu: Juvenát Redemptoristov, Rožňava — biskupský seminár. Hlásíť sa môžu študenti z I.-VIII. tr. gymnázia alebo z meštianky.

Maturanti a vjakoškolaáci adresujte svoju prihlášku: Provincialát Redemptoristov, Bratislava, Puškinova 4.

Prijímame tiež bezúhonných mladíkov do 30. roku svojho veku, ktorí chcú spokojne a nerušene slúžiť Bohu telesnou prácou v kláštore a tak napomáhať dielo misii.